

עלון הכפר

סתיו

ה'תש"פ 80

אוקטובר 2019

הרצאה מרתקת אחרי השכבה הבוקרת

הורי שכבות ח' ט' י' י"א י"ב ביישוב מוזמנים לערב חובה !!!

ערב מרתק שיפתח לכם צוהר לעולמם של בני הנוער

אורי אילני גדסי הינו מרצה מוערך ומוכר,

אשר עוסק בתחום ההתנהגויות הסיכוניות בקרב בני הנוער.

גם אם הנחתם שאצלנו ביישוב (כולם בני טובים), אין שימוש באלכוהול וסמים, אז לאורי יש חדשות עבורכם.

המפגש הינו ממש מפגש חובה !

אנא שריינו את יום שלישי, 19.11.2019 בשעה 20:30

במועדון במתחם הנוער

נשמח לראותכם, ועדת נוער

קורס נאמני ארכיון

ביוזמת ארכיונאים, תנועת המושבים וארגון ארכיונאי הקיבוצים והמושבים,

יפתח ב- 4 בנובמבר 2019, קורס להכשרת נאמני ארכיון.

בתוכנית הקורס 10 מפגשים, אחד בכל יום שני בשבוע.

הקורס מותאם באופן המרבי לצורך בהקמת מרכזי תיעוד ושימור מורשת, וניהולם על פי הכלים המודרניים של עולם המחשבים, התיעוד, הצילום והשימור ואימוץ המודל של ארכיון מחיאתי בכל יישוב. יחמי הקורס פועלים להקמת מרכזי שימור ביישובי המועצות האזוריות, המתבססים על מתנדבים בכל יישוב שהאמונה בהנצחת תולדות יישובם היא נר לרגלם.

המעוניינים בתוכנית הקורס ובהרשמה

מתבקשים לפנות בהקדם לאסנת שירן, 054-4619439

עדכון חוגים

משהו חדש מתחיל פה

אימוני כושר פונקציונליים באווירה משפחתית

אימונים מגוונים המשלבים את כל יסודות האימון הגופני.

החוג יתקיים בבית העם בימי שני ורביעי משעה 20:00-21:00

אם אתם רוצים שהמכונה המופלאה הזאת שנקראת הגוף שלכם תמשיך לעמוד בעומס, אתם צריכים להקדיש גם לה זמן ולתחזק אותה, ופה תקבלו כלים לחיות נכון ובריא יותר והכי חשוב לאהוב את עצמכם ולהרגיש שלמים יותר.

לפרטים והרשמה : עדי בשן אימוני קבוצות- 050-3253952

מועדון ההרצאות של יום רביעי

אריך	לש המרצה	נושא ההרצאה	א המרצה
06.11.2019	אמנון ברזילי	האם אלוהים היה (פעם) אישה. מבוסס על מקורות שונים כולל ארכיאולוגיים.	אמנון ברזילי כבר הרצה אצלנו בעבר. היה הכתב והפרשן הפוליטי של עיתון "הארץ".
20.11.2019	ד"ר דניאל זלדס	קוגניציה בעולם בעלי החיים, על רגשות ואינטליגנציה אצל בעלי החיים.	ד"ר זלדס הוא בעל תואר דוקטור לנירוביולוגיה, המרצה בתחומי מדע שונים. בעבר הרצה אצלנו על "עולמם המופלא של הנמלים" ועוד...

התכנסות בחדר ותיקים בשעה 17:30,

ההרצאה בשעה 18:00

כאם מוצמנים !!!

ברכות

מזל טוב לדפנה ומשה חיו לנישואי הבת הגר עב"ל עידן.
מזל טוב לישראל והדס שוץ להולדת הבת טהר.
מזל טוב למאיה ויוסי טנא לנישואי הבת דנה עב"ל אופיר.

השתתפות בצעור

תנחומים למשפחת קלופפר במות דניאלה ז"ל.
תנחומים לדני קורן במות אמו רבקה קרסל-מרקס ז"ל.

בס"ד תשרי התש"פ

מפנקסו של חזן בית העם

ישראל

בלם (Belem), צפון ברזיל, 1975

ארתור שוץ (אבא שלי) מגיע עם שני חברים לעיר הנושקת לאוקיינוס השקט בואכה נהר האמזונס. שלושה נערים בני חמש עשרה. מה להם ולקצה העולם? ראש הישיבה שלח אותם לשם. השלושה גרים בסן פאולו ולומדים בישיבה. ראש הישיבה מלמד אותם תנ"ך, תלמוד וחסידות, ובצהריים הם משלימים את לימודי החול בבית ספר מקומי. כמה ימים לפני יום הכיפורים מבשר להם הרב שהם נוסעים לבלם: 'קחו אתכם שופר ומחזור ליום הכיפורים, תתאמנו בדרך'. 'אבל הרב!', אנחנו לא יודעים! הם קובלים. 'אין דבר, יש לכם די זמן להתנסות. הנסיעה ארוכה, יהודים מחכים לכם שם'...

ארתור וחבריו פוגשים בבלם את ראש הקהל. 'הגענו. הכל מוכן', הם מבשרים. 'איפה בית הכנסת?' אך בית כנסת אין. גם המניין בספק. 'אנחנו נתפלל במבנה הזה', מצביע ראש הקהל על המתנ"ס היהודי המקומי. 'נקווה שיבואו אנשים לתפילות'...

והם באו. בתפילת שחרית עוד חיכו לעשרה כדי לומר קדיש וקדושה. אך ככל שאורו של יום הכיפורים התעצם זרח, מפינות העיר הגיעו עוד ועוד יהודים, לתפילה מעומק הלב של שלושה חזנים בני חמש עשרה.

שחרית, מוסף, מנחה. ואז שעת הנעילה. 'המצא לנו מחילה בשעת הנעילה'. תפילה נעילה שכזו, סיפר לי אבי, לא הייתה מעולם וגם לא תהיה. רגעים של חסד. של קבלת עול מלכות שמיים. 'ה' הוא האלוקים', הכריזו כולם. עטופים בטליתות, נרגשים. בסוף העולם. מאה יהודים ויהודיות שרים 'פתח לנו שער בעת נעילת שער'.

ובסוף התפילה – הפתעה. רגע אחרי תקיעת השופר. שעה שפונה ויוצא היום הקדוש. ארתור וחבריו שומעים רחש בקהל. קול המולה בוחש ורועש. הם מסתובבים לאחור, פניהם אל ההמון המתפלל, ורואים את כל חברי הקהילה, מטף ועד שיבה, ממלאים בחיבוקים ונשיקות איש את רעהו. בשמחת סיום צום יום הכיפורים, עומדת קהילה דומעת משמחה וחבוקה זה בזרועות זה.

'רגע שכזה מימי לא ראיתי', סיפר לי אבי, 'פשוט טהר'.

רמות השבים, מועצה אזורית דרום השרון, 2019

ישוב במרכז ישראל. ערב יום הכיפורים. מתחילים להרגיש משהו באוויר. החמה מזריחה קרניים אחרונות על ראשי האילנות. נדמה שאפילו הציפורים היום רעשניות פחות. הכבישים שוממים. סעודה מפסקת. והלב, הלב כבר מרגיש איזו התכווצות כואבת ושלווה. עוד רגע יעריב היום.

בית העם מתמלא כמו קן. מכל קצות היישוב. מכל קצות החברה. מתאספים ובאים. צעירים ומבוגרים. נכדות וסבתות. לחשושים קטנים. התעטפות בטליתות. המתח של לפני 'כל נדרי'. כאילו המנגינות משמרות את המתח הזה ונותנות לו קול. הוד קדומים. רעד עובר בי. אני, יוני ויובל חזנים. האם אנחנו ראויים? 'מה אנו מה חיינו' אנו תוהים עם הפייטן. 'יראתי בפצותי שיח להתחיל'. הציבור כמו רושף בעורפנו. צעירים אנחנו. נדמים בעיני עצמנו כאילו בני חמש עשרה בעיירה רחוקה...

זה מתחיל. ומיד זה מורגש. את המשקולת הזו אי אפשר להרים לבד. הציבור הוא זה שמרים אותה. הוא זה שממתיק אותה. הקהל. קהל המתפללים והמתפללות פוצה את פיו בתפילה. בשירה. יחד. יחד שבטי ישראל. יחד כולם קדושה לך ישלשו.

היום הולך ומכפר. היום הולך ומוחק ומוחה. אט אט מתקדם יומו של יום הכיפורים. בשעת המנחה בורח יונה תרשישה מפני האלוקים, אך ברמות השבים באים אנשים לבית העם לפני האלוקים. עוד שעה קלה לפנינו. צירי לידה תוקפים. מרגישים את הפרי ההולך ומבשיל. פותחים בסלסול 'אל נורא עלילה' ומרגישים ארומה אופטימית הולכת ונמסכת בנו. שרים בשני קולות 'חמול על מעשיך, ותשמח במעשיך'. ילדים קטנים בחיק אימהות. נשים בעיניים בורקות.

ובסוף התפילה – הפתעה. הכריזו לפנות כיסאות. הכיסאות המבווישים נערמים לערימות. בבית העם כנראה באמת מקום לכולם. 'מעולם לא אמר אדם צר לי המקום'. והקהל העצום, המיחע, בכוחות אחרונים של צום ותפילות, מצהיר כוונות, נועל את השער. בהתפרצות אדירה שר 'עושה שלום במרומיו הוא יעשה שלום עלינו'. הרגליים לא נוגעות בקרקע. הלב עולה על גדותיו. חבוקים, ידינו איש על רעהו, אנו מסיימים במקהלה אחת 'לשנה הבאה בירושלים הבנויה'.

'רגע שכזה מימי לא ראיתי', סיפרתי אני לאבי, 'פשוט טהר'.

מוקדש לכבוד תושבי היישוב
 ולכבוד הולדת בתנו 'טהר' ביום הכיפורים, בשעת הנעילה.

כמה דברים ש(אולי) לא ידעתם על ארכיון רמות השבים

עלית פתח

מספרים ונתונים

הארכיון קם בשנת 2012 בתמיכתו של ועד הכפר בראשות יוסי רחנברג, לרגל חגיגות השמונים של הכפר.

בתחילת הדרך, היו במגנזה (במקלט המזכירות) כ-300 מכלים גדולים (כ-100 מ' של מדפים) וכן מספר לא ידוע של תיקים בתיקיון של המזכירות.

מתוך המכלים הללו, הועברו לטיפול הארכיון עד היום למעלה מ-50 מכלים גדולים. לאחר מיון וסידור, הארכיון מכיל, נכון להיום, כ-400 תיקי מסמכים.

עד עתה סודרו כ-15 תיקיות של מפות, בהן למעלה מ-150 מפות ובאוסף התמונות ישנן כמעט 5000 תמונות מקוריות או סרקות, בנוסף לכ-19-20 אלבומים.

לשימור המסמכים (בפרט, הניירות שהם כבר כמעט בני 100), חדר הארכיון צריך להיות חשוך וצריכים להישמר בו טמפרטורה נמוכה (22 מעלות) ואוויר יבש.

המסמכים מאוחסנים בתיקיות וקרטונים שעשויים נייר לא חומצי. לכל תיק מצורף תיאור מדויק של תכולתו.

אחת המשימות החשובות (עד כמה שזה עשוי להישמע מצחיק), היא הוצאת סיכות המהדקים שחיברו את הניירות זה לזה, ועלולות להזיק למסמכים.

מי גורם לכל זה לקרות?

את הארכיון מפעילות שלוש נשים מיוחדות במינן שמקדישות שעות וימים לעבודה על המסמכים ושימורם. כולן היו כאן כאשר היו עדיין לולים ליד הבתים וכבישים סלולים, ובגדי הים היו צנועים...

העבודה הארכיונית מחולקת בין אסנת, תמי ואיריס (בגיליון הבא ראיון איתן, אבל בינתיים, הכרות קצרה):

אסנת שירן, גרה 40 שנה בכפר, בביתה שנבנה במקום לול התרנגולות של סבתה. אסנת עבדה במכון שעסק, בין השאר, בתכנון תכניות לארכיונים ותצוגות. כך למדה את מקצוע הארכיונאות ומכאן ההתמצאות שלה בתחום והידע הנרחב שהיא מביאה איתה. אסנת עובדת בארכיון באופן שוטף בין שלושה לארבעה ימים בשבוע (זה בלי לספור את כל העבודה שהיא עושה בבית...). אליה באות כולן, כך לדברי איריס ותמי, כדי לקבל את "המילה האחרונה"...

איריס מורג, חיה בכפר כבר ארבעים שנה מאז שנישאה לגבי, נכד למשפחת המר, מוותיקי הכפר, ומעידה על עצמה שתמיד הייתה טיפוס חובב נוסטלגיה. איריס אחראית על הטיפול בתמונות שעברו מהמזכירות לארכיון ובאלה שנאספו ועדיין נאספות מהתושבים, וכן יזמה את "פרוייקט המשפחות", שבמסגרתו היא ותמי פונות למשפחות שגרו בכפר בעבר, מראיינות אותן ואוספות מהן חומרים ומסמכים. הודות להשכלתה כאוצרת, היא היוזמת והמובילה את מיזם התערוכות המוצגות בכפר ואת מיזם הליפט (ראו בהמשך).

תמי ישר, ילידת המקום. נולדה וגדלה בשכונת "גידול עופות", בקצהו המערבי של הכפר (מה שקרוי היום "השמש העולה"). תמי היא פזיזתרפיסטית בכירה בבית חולים שיבא, שלאחר פרישתה הצטרפה לצוות הארכיון. בתחילת דרכה עסקה בעיקר בתרגום חומרי הארכיון (בעיקר הפרוטוקולים) מגרמנית לעברית, ולאחר מכן, החלה לעבוד בארכיון גם בתחומים אחרים. כיום, תמי ממשיכה במלאכת התרגום (בעזרתה של חנה וינטר), עורכת ומקלידה. כמו כן, מראיינת תמי תושבים ותיקים, ואז עורכת ומקלידה את הראיונות, ומבצעת תחקירים לפי צרכי הארכיון.

יש עוד אנשים טובים (או במקרה שלנו, נשים טובות) שמתנדבות ותורמות: חנה וינטר שמתרגמת מסמכים מגרמנית לעברית. עליזה ספקטור, יהודית גינת ועדנה לירס, שעוזרות בסידור וקטלוג החומר. רונית ורד שהחלה בתרגום העלוני הראשונים ("המודיע"). שירה ורשבסקי, מעצבת גרפית מוכשרת שעיצבה את שלטי הכפר וכיום מעצבת במיזם התערוכות. לבסוף, עמותת הבריכה (ואופיר העומד היום בראשה), שמסייעת רבות במימון הארכיון מאז הקמתו.

אז איך אפשר לראות את כל זה?

לבטח כבר ראיתן וראיתם את התערוכות המתחלפות שמוצגות על השביל בין פינת רחוב המייסדים לדואר. מיזם התערוכות החל לפני 4 שנים ביזמת צוות הארכיון ובכל תחילת שנה מתחלפת כאן תערוכה. בינתיים ראינו תמונות מההיסטוריה של הבריכה שלנו, "בתים: אז והיום", אופנה בשנות השלושים עד השבעים והיום תוכלו לראות תמונות של כלי תחבורה מההיסטוריה של הכפר.

בימים אלה תוכלו לראות גם מבנה עץ מלבני סגור באותו מקום. זהו ה'ליפט', מכולת עץ אחת מרבות שהגיעו לכפר עם העולים הראשונים בשנות השלושים. ביזמת צוות הארכיון, בהובלת איריס, הליפט נשלח לשיפוץ במועצה לשימור אתרים, ויהפוך ממש בקרוב, למעין מחיאון היסטורי של הכפר, כזה שניתן יהיה להציץ דרך חלונותיו פנימה, ולראות כלים וחפצים מראשית ימי הכפר.

כפי שאתן רואות ורואים, קשה לבטא בכתב את ההשקעה והשעות הרבות שמשקיעות איריס, תמי ואסנת. עבודה שלא תמיד רואים, עבודה שנעשית מאחורי הקלעים, והגיע הזמן שתיראה!

בגיליון הבא: ראיון עם השלישייה שלנו.

על דניאלה

ורזה לביר

דניאלה ואני למדנו בכיתות מקבילות במחזור 1960 (סיום לימודים ב-1960), בתיכון עירוני א' בתל אביב. דניאלה הייתה נערה גבוהה ויפה, מרשימה בצמתה הבלונדית האסופה על ראשה. הייתה בינינו הערכה הדדית שנבעה מכך ששתינו היינו חברות בתנועות נוער חלוציות, שתכליתן הגשמה בחיי קיבוץ. כמו כן היו לנו מספר חברות משותפות.

לאחר סיום הלימודים בתיכון פנתה כל אחת מאתנו לגרעין ההכשרה שלה, דניאלה לגרעין שהשלים את קיבוץ נתיב הל"ה ואני לגרעין שהשלים את קיבוץ מלכיה.

מספר חדשים אח"כ נפגשנו בטירונות החורף של הנח"ל, והוצבנו שתינו למחלקה 4 - מחלקת הייצוג של הנח"ל. המחלקה נועדה לצעוד כנבחרת הנח"ל בצעדת ארבעת הימים, לאחר מכן לצעוד במצעד יום העצמאות בירושלים בשנת 1961 כחיילות הנח"ל, ולבסוף להופיע בכנס הנח"ל בכל הטקסים והמופעים שהתקיימו בכנס זה.

בתקופה זו, שהייתה מאתגרת, מגבשת וחוויתית, בילינו כולנו הרבה ביחד, צחקנו ובכינו, עזרנו אחת לשנייה, תמכנו בכל מי שהייתה זקוקה לכך ובסך הכול נהנינו, בעיקר במבט לאחור, מטירונות מאוד יוצאת דופן.

לאחר מכן הקשר בינינו התרופף, עד שיום בהיר אחד נפגשנו במכולת של פריץ ברמות השבים. שתינו היינו אימהות צעירות, ומאז אנו שכנות באותו היישוב, חולקות מידע ועזרה הדדית, גם שמחות הקשורות בגידול הילדים, אך גם במפגשי מחזור התיכון שלנו, שדניאלה הייתה בחלק מהם. היא לא הייתה בטוחה אם תצליח להגיע לכנס האחרון שהתקיים בחודש מאי השנה ולצערי הגדול לא הגיעה. דניאלה הייתה מעצבת בתים ומטבחים מוכשרת להפליא, מעשית ובעלת טעם טוב, ונעזרתי בה רבות בענייני עיצוב ותכנון הבית.

דניאלה הייתה אינדיבידואליסטית שקטה, שהערכתי וכיבדתי לאורך כל השנים. ישרה וישירה, חכמה וגאה, חיה על פי מצפונה ודרכה עד הסוף.

יהי זכרה ברוך.
11 אוקטובר 2019

דניאלה בצעירותה, באדיבות גדי קלופפר

השם השם משמים

אוריאל פריזמן

כמות המשקעים שירדה החודש בחצרנו (עד 29/10/19 בבוקר) היא 8.8 מ"מ.
 לשם השוואה הכמות שירדה בשנים קודמות:

השנה	עד סוף אוקטובר	כל העונה
2018/2019	23.8	783.3
2017/2018	12.3	426.4
2016/2017	0	449.4
2015/2016	164.5	609
2014/2015	61.0*	630
2013/2014	50.0*	554
2012/2013	16.0	777

בשבע השנים האחרונות ירדו, בממוצע, 604.2 מ"מ.

*בגלל תקלות הכמות לא מדויקת.

בושה

יונתאני נדו

בתאריך 24.10.19 תלינו מודעת אבל צנועה (A4) על לוח המודעות ליד הדואר.
 הודענו בה על מועדי השבעה לאמא - סבתא בביתנו.
 המודעה נתלשה יומיים לאחר תחילת השבעה.
 זו לא הפעם הראשונה שזה קורה לנו.
 אנחנו גם לא היחידים שזה קרה להם.

עזכון

ניד לסקי, רכב הנוסע,

התחלנו את שנת הפעילות תש"פ בכמה אירועים גדולים:

חג מעלות – "סיפורי התנ"ך"

ב- 5/10 התקיים אירוע השיא של פתיחת השנה - חג המעלות המסורתי. במשך כשלושה שבועות צוות ה"לול" עבד קשה מאוד משלב התכנון ועד לביצוע. התחלקו לצוותים של תוכן, פרסום, תפאורה, הווי ומחנאות וביחד הרימו את הפקת הענק הזאת. הטקס היה מוצלח מאוד ואנו מודים לכל מי שהגיע והשתתף!

סוכינרת- טיול פתיחת השנה לשכבה הבוגרת

חברי צוות הלול יצאו ליומיים מהנים בכינרת. פגשו את כל החברים מהתנועה, רחצו בכינרת, הלכו במסלולי מים ושטו בקייאקים. היה כיף בטירוף!

תחילת הפעילות במועדונית גיורא ומועדונית נווה נאמן

החודש התחלנו את ההתנדבות השבועית שלנו במועדונית גיורא ולראשונה במועדונית נווה נאמן.

שמונה חברים מצוות הלול נוסעים על בסיס שבועי למועדוניות אלה כדי להעביר פעולות לילדים שמגיעים לשם. היה ניתן לראות התרגשות רבה מצד הילדים שחיכו כבר בשער הכניסה להגעת המדריכים החדשים.

בנוסף,

- נרצה להודות לנועה חפץ, רכזת ההדרכה, שריכזה בחודשים האחרונים ונאלצת לעזוב בנסיבות טובות.
 - **ב- 5/10 לא יתקיימו פעולות**, צוות ההדרכה והפעילים נמצאים בטיולים מטעם בית הספר.
 - אנו עורכים הרצאות בנושא שימוש באלכוהול והתנהגויות סיכוניות בגיל ההתבגרות, ההרצאות עוברות לנוער משכבה ח'-י"ב וכחלק מהתהליך נקבעה גם הרצאה להורים - אנו רואים בהורים חלק בלתי נפרד ממניעת התופעה של שימוש באלכוהול ולכן נוכחותכם בהרצאה זו חשובה ביותר.
- ההרצאה להורים תיערך ב - 19/11 בשעה 20:30, במועדון הלול, מצפים לראותכם.**

בברכת המשך שנת פעילות מוצלחת לכולנו.

אחרי מות

**יוטה סוקול – לבית גבריאל
(ברלין 1928 – רמות השבים 2019)**

יוטה נולדה בברלין בשנת 1928, בת יחידה לגיאורג וטרודה גבריאל. המשפחה הגיעה לארץ בנובמבר 1933, בעקבות פיטורי האב מעבודתו, עם עליית הנאצים לשלטון. תחילה התגוררו בתל אביב, אך עד מהרה אביה הגשים את חלומו להיות חקלאי וקנה חלקה בבנימינה. יוטה הייתה בת שש כשעברו למושבה וכך זכרה את שנותיה שם: "היו לי חיים מאוד נחמדים בבנימינה. היו לי הרבה חברות והוריי היו מאוד מקובלים".

לאחר סיום בית הספר היסודי בבנימינה המשיכה את לימודיה בתיכון בחדרה.

צילם דב זהר

במלחמת העולם השנייה התקיימו בבית ספרה אימוני חג"ם (חינוך גופני מורחב, שכלל גם אימונים צבאיים) שבהם יוטה התאמנה בנשק ובקפ"פ (קרב פנים אל פנים באמצעות מקלות) והייתה חברה בארגון 'ההגנה'. משום שהבריטים הטילו מדי פעם 'עוצר' בבנימינה בגלל פעילות המחתרות (גם אצ"ל ולח"י היו פעילות בה), הוריה דאגו למגוריה אצל משפחה יקית בחדרה.

בהשפעת סרט על פלורנס נייטינג'יל שראתה בנעוריה, חלום חייה של יוטה היה ללמוד ולעבוד בסיעוד, ובסיום לימודיה בתיכון החליטה לממש את חלומה למרות התנגדות אמה. היא התקבלה לבית ספר לאחיות בבית חולים בילינסון, ומ-1949 ועד יציאתה לגמלאות מילאה את ייעודה כאחות.

היא מילאה תפקידים שונים בבי"ח בילינסון, החל מתפקיד מתורגמנית-מסייעת למנתח המוח פרופסור אשכנזי, שהובא לארץ לטיפול בפצועי מלחמת העצמאות, ועד לתפקיד אחות אחראית של מחלקת הילדים בתקופת העלייה הגדולה, כשהגיעו לבית החולים ילדים רבים ממעברת ראש העין במצב גופני ורפואי קשה. יוטה למדה מאמה להכין דייסה ומרק כדי להאכיל אותם ולימדה את פועלת המטבח.

בשנת 1953 יוטה גויסה לצה"ל בהיותה כבר בת 23 והוצבה כאחות בבית החולים הצבאי בתל ליטווינסקי (כיום בי"ח שיבא). שם שירתה כשנה בתפקיד אחות אחראית במחלקת ילדים.

יוטה ואביה בתל אביב

יוטה ואמה בחיפה 1933

עקב קשיי החזקת המשק עזבו הוריה של יוטה את בנימינה עוד בשנת 1947, ולבסוף הגיעו לרמות השבים בשנת 1949.

כששחררה מהשירות הצבאי לאחר שנה, היא שבה לעבודתה בבילינסון וביוזמת חברה הכירה את דב סוקול. למרות הכרזתה ש"איני יוצאת עם עולה חדש" והתרשמותה מהופעתו עם חליפה ועניבה בעוד כל חברה הלכו "במכנסיים קצרים וכיסים בחוץ", הדברים התגלגלו, הקשר בין דב ויוטה התהדק והם נישאו בשנת 1957.

בתם ענת נולדה כשגרו במעונות בבילינסון. אחר כך דב רכש דירה בפתח תקווה, שבה התגוררו עשרים שנה, עד שעברו לרמות השבים. יוטה קודמה לתפקיד סגנית מנהלת בית הספר לאחיות, ולאחר שנולד הבן רון, היא פתחה מחלקת ילדים חדשה בבית חולים השרון, שבה עבדה עד שנת 1967.

כשילדיה החלו את לימודיהם בבית הספר החליטה להפסיק את עבודתה כאחות בבית חולים, אבל לא נטשה את תחום הסיעוד: "מאחר ולא יכולתי לשבת בבית, עברתי לתחום בריאות הציבור", היא פעלה בתחנה גדולה בשכונת יוספטל בפתח תקווה, ובעיסוק זה הכירה גם את תחום הטיפול בקשישים. לאחר מלחמת יום כיפור התנדבה להקים מועדון לקשישים מחבר העמים.

בשנת 1978, ולאחר שאביה החליט לעבור לדיור מוגן, עברה משפחת סוקול לבית הוריה של יוטה ברמות השבים.

את שנות עבודתה במערכת הבריאות עד פרישתה לגמלאות בשנת 1991, סיכמה יוטה: "אהבתי מאוד את העבודה ונהניתי מכל התפקידים שמילאתי."

לאחר הפרישה התנדבה בהוד השרון לטפל בעולים חדשים מחבר העמים וכן התנדבה לעבודת הספרייה ברמות השבים במשך מספר שנים.

את היחמה להקמת מועדון ותיקים ברמות השבים יחד עם חנה דגן, בתמיכת קלאוס גרטנר ורות לנדסברגר, החלה כבר ב-1979, ולאחר תקופה קצרה העניין גווע. לאחר פרישתה לגמלאות יוטה חזרה להפעילו וניהלה אותו במשך שבע שנים. היא ארגנה הרצאות מדי שבועיים וטיולים, שאליהם יצאה לסיורי הכנה יחד עם דב "כדי לרענן את ההיכרות עם המסלול ולברר היכן יש שירותים". על שנות פעילותה במועדון אמרה: "אני מרגישה שגם את התפקיד הזה מילאתי באהבה..."

יוטה בטיול מועדון הוותיקים, מתוך אלבום הטיולים של המועדון

בשנים האחרונות, למרות שפעילותה הצטמצמה לחוג משפחתה, היא התנדבה לעזור בארכיון. גם תפקיד זה, כמו כל תפקידיה האחרים, מילאה במסירות, באחריות ובהרבה הומור. לצערה ולצערנו נאלצה להפסיק לאחר זמן קצר. יוטה הלכה לעולמה שנה לאחר שחגגה יום הולדת תשעים, לאחר מחלה קצרה. יהי זכרה ברוך.

הרשימה מבוססת על ריאיון שקיימה תמר ישר עם יוטה סוקול במרס 2018.

התמונות ניתנו באדיבות משפחות סוקול-זהר.

אחרי מות

דניאלה קלופפר – לבית אבישי
(תל אביב 1942 – רמות השבים 2019)

הוריה של דניאלה, יצחק ורחל עלו מפולין עם בתם הבכורה אסתר בשנת 1935 והתיישבו בתל אביב. דניאלה, בתם הצעירה, נולדה בת"א הקטנה בשנת 1942. את שנות לימודיה הראשונות עברה בבית הספר היסודי לחינוך עובדים ששכן בשדרות הקרן הקיימת. בסיומן השתלבה בתיכון עירוני א', שבו גם לימד אביה. בבית ספר זה הכירה את ורדה שפיר, חברתה למחזור. אמה, רחל, עבדה כלבורנטית במרפאת זמנהוף בת"א.

דניאלה השתלבה בתנועת הנוער 'המחנות העולים' בעקבות אחותה. בסיום התיכון, בשנת 1960, התגייסה לנח"ל ולאחר תקופת אימונים בקציעות הגיעה לקיבוץ נתיב הל"ה כחברה בגרעין נח"ל המיועד להשלמה. בסיום השירות התקבלה לחברות ועבדה בעיקר בבתי ילדים, לרבות עם תינוקות. לאחר מספר שנים היא למדה עיצוב פנים בתל אביב ובעקבות לימודיה החליטה לעזוב את הקיבוץ ולחזור אל הכרך התל אביבי. היא עבדה במקצוע, השתלבה בכמה משרדי אדריכלים ואף פתחה עסק עצמאי ליבוא עץ.

דניאלה הכירה את גדי בשנת 1969, בהיותה בת 27, שנה לאחר שהתאלמן ונשאר עם שלושת ילדיו אירית, אייל ורוני. לאחר זמן לא רב, החליטו להינשא. על כך אמר גדי: "הערצתי אותה על כך שקיבלה אותי בזרועות פתוחות למרות שהיו לי אז כבר שלושה ילדים. הייתי בטוח שפה היא תגיד לי לא, אבל היא קבלה את זה וגידלה אותם ביחד עם הילדים המשותפים שנולדו לנו באופן שוויוני לחלוטין".

אייל, שרון, אירית ורוני בהר מירון 1973, צילמה דניאלה

לאחר הנישואים המשפחה התגוררה כשנה וחצי ברמת הכובש, שבה גר גדי עם ילדיו לפני נישואיהם, ולאחר מכן עברו לרמות השבים והתגוררו בשכירות בבית מנהיים כשש שנים. בשנת 1976 עברו לבית שרכשו מפרומין, ברחוב האלונים 15. במהלך השנים נולדו שלושת ילדיהם המשותפים: שרון, עינת ועמית. דניאלה תכננה בעצמה את הרחבת הבית, כך שלכל אחד מהילדים הגדולים יהיה חדר משלו.

שרון עמית ועינת 1985 צילמה דניאלה

בשנים הראשונות לנישואים דניאלה המשיכה לעבוד כמעצבת פנים ואף נתנה שירות לכמה משפחות ביישוב. בשלב מאוחר יותר עבדה גם כמלוות הרצאות באוניברסיטה הפתוחה, בשעות אחר הצהריים. זה אפשר לה לשמוע הרבה הרצאות בחינם. בנוסף, היא שמעה הרצאות בתשלום. היא התעניינה במגוון שטחים ביניהם מדע, רפואה ואומנות. דניאלה פרשה לגמלאות בשנת 2004, כשהגיעה לגיל 62. לאחר פרישתה ומתוך רצון להיות עסוקה, היא שמרה בבחינות בגרות ובבחינות באוניברסיטה הפתוחה.

דניאלה התעניינה מאוד באומנות ואהבה מוסיקה. היא נהגה לבקר בתערוכות רבות ויחד עם גדי האזינו לקונצרטים. היא ציירה הרבה, וכמה שנים היא ממש עסקה בזה. אהבה ליצור קומפוזיציות של צבע, התלהבה מצבעים ואת הכל היא למדה בעצמה. היא ציירה בזמנה הפנוי והציורים הרבים התלווים ברחבי הבית הם רק חלק קטן ממכלול היצירות שלה. היא לא העריכה את העבודה שלה ולא המשיכה בכך, עם זאת, היא מאוד נהנתה מהפעילות ומהיצירה.

המשפחה הרבתה לטייל בארץ ובחו"ל. בארץ הם לנו לעיתים באוהל שהקימו בחוץ, בטבע. בחו"ל ערכו עם הילדים מסעות ארוכים בקרוואן. גדי ודניאלה יצאו שניהם לטיולים רבים בחו"ל, גם למקומות שלא היו אז על 'מפת הטיולים' של הישראלים.

לאחר שהילדים עזבו את הבית ונולדו הנכדים, דניאלה וגדי נהגו לארח אותם בסופי שבוע ובעיקר בחודשי הקיץ. המפגשים המשפחתיים נערכו בחצר האחורית. כסבא וסבתא הרבו לשמור על הנכדים, לעיתים בבית הנכדים ולעיתים בביתם שלהם.

מחלתה של דניאלה שהתפרצה לפני כשלוש שנים, העיבה על חיי המשפחה. לכאורה הטיפול הצליח אך שנתיים וחצי מאוחר יותר המחלה חזרה וכל הטיפולים לא הועילו. בימיה האחרונים הייתה בבית. היא הייתה בהכרה עד הסוף, והצליחה לתקשר למרות שלא יכלה כבר לדבר. הייתה מודעת למצבה, אבל לא התלוננה ולשמחת בני משפחתה, היא לא סבלה מכאבים ונפטרה במיטתה, בלילה, בשקט...

גדי: "כשדניאלה נפטרה היו לנו עשרה נכדים, כשהגדול בן שלושים. שבוע לאחר מכן נולד נכד נוסף."

הרשימה מבוססת על ריאיון שקיימה תמר ישר עם גדי ב-10 אוקטובר 2019.

התמונות ניתנו באדיבות גדי קלופפר.

יהתחלה

צהר

אני רוצה לשבר את הכוס באולמי ארגמן,
 שתזמרת בעלי החיים תיילל אל הירח
 וחבובי אנשים יתמרנו בין שתייני השמחה
 לבין שוטי הנבואה, מחלקים מנות אחרונות.
 אני רוצה להפסיק את סחור השאיבה הזו
 וללכת מכאן.

אני רוצה לקחת עמי את שפת הילדים,
 את הציורים המרוחים ולכלוך סינרים,
 אני רוצה את שמש הנצחים,
 את החם מהנכים השתקנים,
 אני רוצה את זרימת הדבורים,
 להחליף צורה,
 לשנות שפת גוף,
 לשנות זיזים ללטיפה
 לשבר קוים לפתיי מסגרת,
 לערמה של חול הנושק לים כחל
 בלי מלצרים, בלי סוכריות, בלי טובות
 אני רוצה להגיע לשם בכוחותיי שלי.
 עם המזודה שלי
 ולא למות יותר בחיים.

מאמר אחרון בסדרה

מיכאל הוטליץ

בגיל 17, חברי ירון ידען, חזר בתשובה. ככל נער חושב בגילו, הוא רצה לקבל תשובות לשאלות כמו "מהו תפקידי עלי אדמות?", "מהו מוסר?", "כיצד נוצרו החיים?", "כיצד נוצר האדם?", "האם יש לי רצון חופשי?" וכיוצא באלו שאלות אבל מערכת החינוך שבה למד, לא רק שלא נתנה מענה לשאלות אלו, אלא התעלמה לחלוטין מקיומן ומחשיבותן. המקום היחיד שבו הוצעו לו תשובות הייתה הדת.

ירון ידען היה אחד מבני נוער רבים שחזרים כל שנה בתשובה במסגרת חיפוש אחר תשובות לשאלות דומות.

גורלו היה טוב משל רובם כי אחרי 17 שנים נוספות בקהילה החרדית, כשהוא מטופל באשה ובשבעה ילדים, הוא יצא בשאלה אחרי שהבין שהתשובות שהדת התיימרה לספק לו היו שקריות.

רוב בני הנוער החוזרים בתשובה לא מוצאים את הדרך חזרה או את האומץ לעבור אותה (זהו דורש אומץ רב כי החברה החרדית מאד לא סובלנית כלפי יוצאים בשאלה והם נאלצים לא פעם להקריב לשם כך את כל קשרי המשפחה והחברות שיצרו במהלך השנים).

לא רק בני נוער חוזרים בתשובה בניסיון למצוא מענה לשאלות קיומיות. גם אנשים בוגרים שכבר התבססו כלכלית ויכולים להרים את הראש מעל לבעיות הפרנסה היום יומיות מתחילים להתחבט מחדש בשאלות שמהן התעלמו במשך כל השנים שבהן נאלצו לדאוג לעצם קיומם ולא לתכליתו. חלק מהם בוחרים בחזרה בתשובה מתוך הנחה שכך ימצאו את התשובות.

אחת הבעיות המרכזיות במערכת החינוך, מעבר להתעלמותה מחשיבותן של שאלות אלו ומן הצורך להתייחס אליהן היא העובדה שאינה מציידת את בני הנוער בכלים מחשבתיים שיאפשרו להם לבחון את מידת ההיגיון בטענות המושמעות באזניהם. העובדה שבבתי הספר לא תמיד מלמדים פילוסופיה של המדע מביאה לכך שרבים מבין בוגריהם כלל אינם יודעים מה פירוש המילה "לדעת". כתוצאה מכך, רבים מהם נשבים בקסמי הדת מבלי להיות מסוגלים להבחין בעובדה שהתשובות שקיבלו לשאלות שבגינן פנו לדת אינן עומדות במבחן הביקורת ההגיונית והמוסרית.

אפשר היה להתייחס אל האמונה הדתית כאל עוד אחת מן האמונות שבהן בוחרים אנשים שונים כדי להתמודד עם מצוקותיהם אבל הדת אינה רק מערכת אמונית. האמונות הדתיות מגיעות כחלק מעסקת חבילה הכוללת גם מצוות שרבות מהן הן בלתי מוסריות בעליל.

מוטיבציה דתית עומדת מאחרי חלק עצום ממעשי ההרג (בין אם במלחמה ובין אם בימי שלום), הטלת המום, הכפייה והענישה הגופנית בעולמנו. האמונות הדתיות אינן חלק סתמי בעסקת חבילה זו.

למעשה, נראה כמעט בלתי אפשרי לשכנע בני אדם לנהוג באופן הבלתי מוסרי שהדת מצווה לפעול בו מבלי לשכנע אותם שהמצוות הרצחניות הללו נתנו לנו בידי גורם בעל סמכות עליונה - כל יודע וכל יכול.

האמונות הדתיות כוללות, לכן, סיפורים רבים שמתארים גורם כל יכול וכל יודע שכזה וממחישים את כוחו וידיעתו על ידי אגדות על אופן בריאת העולם וכל אשר בו, ועל ההיסטוריה שלו.

המציאות המתוארת לעיל הביאה אותי לכתיבת הבלוג "מעגלתו של חילוני" שבו ניסיתי להתקדם לקראת שתי מטרות:

האחת היא גיבושו של אוסף תשובות הומניסטיות אתיאסטיות לשאלות שלשם פתרונן פונים אנשים לדת.

השנייה היא חיזוק אמונתם של הבריות בכוחה של החשיבה המדעית והרציונאלית והגדלת יכולתם להבחין בין אמת לבין שקר.

לרוב השאלות שהבלוג ניסה לענות עליהן הוצעו לאורך השנים מספר תשובות. שילבתי בבלוג רק את אלו מביניהן שנראו לי נכונות (חלק מן התשובות הן תשובות מקוריות שלי).

המאמרים ששלחתי לעלון רמות השבים היו רובם ככולם תקצירים של המאמרים שפרסמתי בבלוג.

הבלוג נכתב במקור בעברית, על רקע המציאות הישראלית אבל משהצטברו בו חומרים רבים שחלקם אוניברסליים הגעתי למסקנה שנכון יהיה לתרגם את התוכן האוניברסלי שהצטבר בו לאנגלית ולהפיצו כספר.

זאת הפעילות שמחליפה אצלי בימים אלה את הכתיבה בבלוג. אינני יודע אם אחזור בעתיד להוסיף תכנים לבלוג. זה תלוי במידה רבה בשאלה אם אתוודע לשאלות חשובות נוספות שהדת מתיימרת לענות עליהן בשעה שהתרבות החילונית מתעלמת מהן.

הצטרפו לקבוצת הוואטסאפ לתושבים

קישור להצטרפות <

<https://chat.whatsapp.com/GTNg7btflsS7o0pxVHeEDW>

הקבוצה סגורה לתושבי רמות השבים בלבד לצורך קבלת הודעות ופרסומים

**רק מנהלי הקבוצה יוכלו לשלוח הודעות.
אין אפשרות להגיב בפורום רחב.**

נופי רמות השבים

צד צהר

א קוצני דרחוד התמר

